

Besluit van de Vlaamse Regering houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' in Maasmechelen

DE VLAAMSE REGERING,

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, en § 2, tweede lid, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2018 houdende nadere regels voor de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden.
- Het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, artikel 1.3.1.1, §1, eerste lid, gewijzigd bij het decreet van 24 juni 2022.
- Het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, tot aanwijzing van de adviesinstanties en tot vaststelling van nadere regels voor de adviesprocedure bij de watertoets, vermeld in artikel 1.3.1.1 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, gewijzigd bij het besluit van 25 november 2022.

Vormvereisten

Volgende vormvereisten zijn voldaan:

- Op 24 mei 2018 heeft de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) advies gevraagd over het voornemen tot voorlopige aanduiding van het gebied als watergevoelig openruimtegebied.
- Het college van burgemeester en schepenen van Maasmechelen bracht geen advies uit.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. De kennisgeving voor het plan-MER werd door de Dienst Mer volledig verklaard op 9 juli 2018. De terinzagelegging vond plaats van 30 juli 2018 tot en met 30 augustus 2018. De richtlijnenvergadering vond plaats op 10 september 2018. De richtlijnen voor voorliggend MER werden door het kenniscentrum MER van het Departement Omgeving betekend op 25 oktober 2018.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de watertoets, die deel uitmaakt van de milieubeoordeling.

- Het planvoornemen is onderworpen aan een verscherpte natuurtoets die deel uitmaakt van de milieubeoordeling. Voor het planvoornemen is geen passende beoordeling vereist.
- Het planvoornemen is onderworpen aan de Ruimtelijke Veiligheidstoets (RVR). Het Team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft in haar standpunt van 27 juli 2023 aangegeven dat het opstellen van een RVR niet vereist is.
- De Vlaamse Regering heeft het watergevoelig openruimtegebied Park Mechelen-aan-de-Maas in Maasmechelen voorlopig aangeduid op 6 oktober 2023.
- De voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Park Mechelen-aan-de-Maas in Maasmechelen werd onderworpen aan een openbaar onderzoek van 5 december 2023 tot en met 2 februari 2024.
- De CIW heeft over de voorlopige aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied Park Mechelen-aan-de-Maas in Maasmechelen het advies ingewonnen bij de instanties, vermeld in artikel 5.6.8, § 2, eerste lid, van de VCRO.
- De CIW heeft een informatie- en inspraakvergadering georganiseerd in de vorm van een infomarkt in het Vlaams Administratief Centrum van Hasselt (20 december 2023).
- Tijdens het openbaar onderzoek werd advies ontvangen van de gemeente Maasmechelen, de gecoro van de gemeente Maasmechelen, de provincie Limburg en de dienst Waterbeheer van de provincie Limburg. Daarnaast werden 3 bezwaren en opmerkingen ontvangen.
- Het team Omgevingseffecten van het Vlaams Departement Omgeving heeft het plan-MER goedgekeurd op 21 mei 2024.
- De CIW heeft via schriftelijke procedure kennis genomen van de bezwarenverwerking, rekening houdend met het goedgekeurde plan-MER, en formuleerde op 24 mei 2024 een voorstel tot definitieve aanduiding op basis van de criteria, vermeld in artikel 5.6.8, § 1, tweede lid, van de VCRO.
- Het advies 76.826/16 van de Raad van State, gegeven op 5 juli 2024, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- Het gebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' maakt deel uit van het Maasbekken.
- Het gebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' heeft een oppervlakte van 2,3 ha, is vrijwel volledig onbebouwd en bestaat hoofdzakelijk uit akkerland. Een aantal percelen in het noorden van gebied is bebost of ligt braak.
- Het gebied is volgens het gewestplan Limburgs Maasland gelegen in de bestemmingszones 'woongebied' en 'ambachtelijke bedrijven en kmo's'.
- Het gebied werd op 4 november 2014 door de Algemene Bekkenvergadering Maasbekken als signaalgebied aangeduid omwille van de watergevoeligheid.

Delen van het gebied zijn gelegen binnen recent overstromde gebieden. Het gebied heeft bij hoogwater van de Maas te maken met kwel.

- De Vlaamse Regering keurde op 31 maart 2017 het ontwikkelingsperspectief goed voor het signaalgebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' om het bouwvrij karakter van het gebied te vrijwaren.
- Het pluviale model toont dat er zowel vandaag als in de toekomst (klimaatverandering) een kans is op overstromingen. Er is geen fluviaal model beschikbaar.
- Vrijwaring van het gebied voor verdere bebouwing is aangewezen en ondersteunt de uitvoering van acties uit het stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 ter realisatie van bijkomende waterberging.
- Er bestaat een conflict tussen de verdere realisatie van de bestemming en de belangen van het watersysteem.
- Voor het gebied en de omgeving is er geen ruimtelijk uitvoeringsplan in opmaak noch voorzien op korte termijn. Om het gebied voor verdere bebouwing te vrijwaren, is een aanduiding als watergevoelig openruimtegebied in uitvoering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening aangewezen.
- Het grafisch plan met de aanduiding van het gebied dat met dit besluit definitief wordt aangeduid als watergevoelig openruimtegebied is opgenomen als bijlage I bij dit besluit. De toelichting en motivering is opgenomen in de toelichtingsfiche die opgenomen is als bijlage II bij dit besluit.
- De aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden vrijwaart overstromingsgebieden en ondersteunt hiermee de doelstelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem structurerend te maken.
- De aanduiding als watergevoelig openruimtegebied is in overeenstemming met het ruimtelijk principe in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen om het fysisch systeem te beschouwen als ruimtelijk structurerend. Ruimtelijk structurerend betekent dat de huidige, intrinsieke kenmerken van het bestaand fysisch systeem het richtinggevend kader zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling van de structuurbepalende functies natuur, bos, landbouw en wonen en werken. Het gebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas', onderdeel van het Maasbekken, wordt door de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied gevrijwaard van bebouwing en kan verder ontwikkelen op basis van de fysische karakteristieken als waterrijk gebied.
- Het planvoornemen is onderworpen aan een milieubeoordeling. Er worden geen significante negatieve effecten op de leefomgeving verwacht. In het plan-MER worden geen milderende maatregelen noodzakelijk geacht.
- In het gebied is geen beschermd erfgoed aanwezig. Uit de milieubeoordeling blijkt dat er geen significante effecten te verwachten zijn voor het aspect landschap, onroerend erfgoed en archeologie.
- Rekening houdend met de kenmerken van het plan, de omgeving en de uitgevoerde analyse kan geoordeeld worden dat het plan geen risico inhoudt op het veroorzaken van significant negatieve effecten op de aanwezige Habitat- en Vogelrichtlijngebieden of Bijlage III soorten van het

Natuurdecreet. Voor de voorliggende aanduiding moet geen passende beoordeling worden opgemaakt. Een verscherpte natuurtoets is niet vereist.

- Er bevinden zich geen bestaande Seveso-inrichtingen in of nabij het gebied. De inplanting van nieuwe Seveso-inrichtingen is volgens de voorziene stedenbouwkundige voorschriften uitgesloten. Het opstellen van een RVR is niet vereist. Die beoordeling blijkt uit de RVR-toets van 27 juli 2023.
- In de hiernavolgende paragrafen wordt ingegaan op de bezwaren, opmerkingen en adviezen die werden ingediend tijdens het openbaar onderzoek. De bezwaren, opmerkingen en adviezen zijn ten behoeve van de leesbaarheid omkaderd en genummerd en worden gezamenlijk behandeld voor zover ze een gelijkaardige en gelijklopende inhoud hebben of over hetzelfde onderwerp gaan. Er zijn geen bezwaren, opmerkingen of adviezen die aanleiding geven tot aanpassingen aan verordende of niet verordende delen van het plan.

Bezwaren, opmerkingen en adviezen die niet leiden tot aanpassingen van het plan

1. De provincie Limburg merkt op dat het gebied is opgenomen in het Ruimtepact 2040 als 'Mogelijk te herbestemmen bedrijventerreinen' en belangrijk is in het kader van de Limburgse ruimteshift als ruilvergoeding, om ontwikkelingen op goed gelegen plekken te kunnen realiseren.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat de aanduiding van de watergevoelige openruimtegebieden vertrekt van de beleidsdoelstelling om deze gebieden te vrijwaren van verdere bebouwing. De vraag of er bijkomende nood is aan ruimte voor bedrijvigheid zal gebeuren in de geëigende planningsprocessen.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

2. Aquafin deelt mee dat er in de omgeving van het watergevoelig openruimtegebied een persleiding aanwezig is en vraagt om te worden geïnformeerd indien de afbakening zou wijzigen en over de geplande waterpeilen, om de collector tegen instroom te beschermen.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze opmerking door te verduidelijken dat aan de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied geen inrichtingswerken of andere projecten zijn verbonden. Enkel de planologische bestemming wordt gewijzigd. Deze aanduiding heeft dan ook geen wijziging van het waterpeil tot gevolg.

Deze opmerking vereist geen aanpassingen aan het plan.

3. De provincie Limburg stelt dat de bestemmingscategorie 'overig groen' onzekerheid creëert, doordat gebiedscategorieën in andere wetgeving worden gehanteerd om beperkingen op te leggen en vraagt om er terughoudend mee

om te gaan. Ze merkt verder ook op dat de gebiedscategorie nergens wordt aangegeven.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat de bestemmingscategorie van de watergevoelige openruimtegebieden is vastgelegd in artikel 2.2.6, §2, derde lid VCRO.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

4. De provincie Limburg wijst er op dat in het plan-MER gedateerde gegevens worden gebruikt voor het analyseren van het landgebruik ('landgebruikskaart van het VITO 2019') en dat voor landbouw de meest recente verzamelaanvraag dient te worden gebruikt, zijnde het voorlopige bestand landbouwgebruiksprecen 2023. Op basis van deze kaart wordt 40% van de watergevoelig openruimtegebied-afbakeningen aangegeven als in landbouwgebruik.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat in het plan-MER gebruik wordt gemaakt van de landgebruikskaart om een impactschatting op planniveau te maken. In functie van de gestelde doelstellingen volstaan deze gegevens en zijn ze voldoende actueel. De aanduiding en de milieubeoordeling zijn niet gemotiveerd vanuit het specifieke landbouwgebruik vermits de aanduiding als watergevoelig openruimtegebied alle vormen van landbouwgebruik, met uitzondering van bebouwen of verharderen, mogelijk maakt.

Dit advies vereist geen aanpassing van het plan.

5. De provincie Limburg stelt dat de definitieve aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden pas kan gebeuren nadat de planschaderegeling uit het Instrumentendecreet in werking is getreden.

6. De gemeente Sint-Truiden vraagt dat de getroffen eigenaars (inclusief de overheden) een planschadevergoeding kunnen bekomen conform de VCRO en het nieuwe instrumentendecreet, zodat de huidige onzekerheid betreffende de (bouw)mogelijkheden van hun percelen uitgeklaard kan worden.

7. Bezwaarindiener vraagt om vergoed te worden voor de waardevermindering, indien het perceel niet kan worden geschrapt uit de afbakening.

De Vlaamse Regering beantwoordt deze vragen door te verwijzen naar de nieuwe planschaderegeling om eigenaars een correcte vergoeding te kunnen bieden. Het uitvoeringsbesluit hierover werd op 22 maart 2024 definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering en is vanaf 15 april 2024 in voege. De planschade zal bepaald worden na aanduiding en houdt rekening met de huidige grondprijzen van gelijkaardige percelen in de omgeving. Het exacte bedrag wordt op basis van het individuele dossier bepaald.

Deze vragen vereisen geen aanpassingen aan het plan.

8. De provincie Limburg stelt dat in enkele watergevoelig openruimtegebied-afbakeningen in de provincie zeer waardevolle graslanden aanwezig zijn met een hoog waterbergend potentieel, hoge koolstofstocks en heel waardevol op vlak van biodiversiteit. Deze worden best niet bebost in kader van boscompensaties. Ook wordt gesteld dat er voor verschillende landbouwpraktijken mogelijkheden zijn om de bijdrage aan het watersysteem te verhogen (verminderen bodemverdichting en verbeteren bodemleven, ...).

De Vlaamse Regering verduidelijkt dat aan de aanduiding geen inrichtingswerken of andere projecten zijn verbonden. De bestemming die aan deze gebieden wordt toegekend is niet in strijd met de door de provincie geformuleerde doelstellingen en uitdagingen.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

9. De provincie Limburg stelt dat de plancontour niet altijd voldoende duidelijk is, wat de doorwerking naar het vergunningenniveau moeilijk maakt. Er zijn geen afmetingen vermeld in plannen waarbij de contour niet samenvalt met een perceelsgrens.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit advies door te verduidelijken dat bij de aanduiding van gebieden, waar mogelijk perceelgrenzen zijn genomen als grens. In sommige situaties is dit niet mogelijk en niet aangewezen, indien bijvoorbeeld de bestemmingscategorie wijzigt temidden een perceel of indien er al bebouwing op een deel van het perceel aanwezig is. Het grafisch plan is ook in die gevallen voldoende duidelijk om deze begrenzing correct te interpreteren op dezelfde wijze als het gewestplan en de overige bestemmingsplannen.

Dit advies vereist geen aanpassingen aan het plan.

10. Boerenbond vraagt om het watergevoelig openruimtegebied niet in de categorie 'overig groen' te plaatsen en de doelstelling om bosuitbreiding te realiseren binnen de watergevoelig openruimtegebied uit de besluiten te halen. Ook wordt gevraagd de mogelijkheid te krijgen om in toekomstige ruimtelijke uitvoeringsplannen de landbouwpercelen gelegen binnen dit watergevoelig openruimtegebied te herbestemmen naar bouwvrij agrarisch gebied.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te verwijzen naar de bepalingen inzake watergevoelige openruimtegebieden in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 5.6.8, waarbij de toegelaten functies en handelingen zijn opgesomd. Met betrekking tot de opname in de categorie 'overig groen' wordt verwezen naar de bepalingen in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, artikel 2.2.6, §2, 3de lid.

De Vlaamse Regering beantwoordt dit bezwaar door te verduidelijken dat binnen 'watergevoelig openruimtegebied' zowel bosbouw als landbouw nevensgeschikte functies zijn, naast andere openruimte functies. De voorschriften maken het blijvend agrarisch gebruik van het perceel mogelijk en leggen geen bijkomende

beperkingen op. Een latere verfijning van de voorschriften via een ruimtelijk uitvoeringsplan is steeds mogelijk, waarbij de plannende overheid in deze kan opteren om het agrarisch gebruik te bestendigen door herbestemming naar bv. bouwvrij agrarisch gebied.

Dit bezwaar vereist geen aanpassingen aan het plan.

Juridisch kader

Dit besluit sluit aan bij de volgende regelgeving:

- Het besluit van de Vlaamse Regering van 23 september 1997 houdende de definitieve vaststelling van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij het decreet van 17 december 1997 wat de bindende bepalingen betreft en op de besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003 en 17 december 2010 houdende de definitieve vaststelling van een herziening van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, bekrachtigd bij de decreten van 19 maart 2004 respectievelijk 25 februari 2011, wat de bindende bepalingen betreft.
- Het koninklijk besluit van 1 september 1980 houdende de vaststelling van het gewestplan Limburgs Maasland, en latere wijzigingen.
- De richtlijn 2000/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.
- De richtlijn 2007/60/EG van het Europees parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's.

Initiatiefnemer

Dit besluit wordt voorgesteld door de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme.

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

Artikel 1. Het gebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' in Maasmechelen wordt definitief aangeduid als watergevoelig openruimtegebied.

De normatieve delen van dit besluit zijn hierbij gevoegd als bijlage:

1. bijlage I, het grafisch plan

De niet-normatieve delen van dit besluit zijn bijgevoegd als:

1. bijlage II, de toelichtingsfiche
2. bijlage III, het plan-MER

Artikel 2. De Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlage I. Verordenend grafisch plan

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' in Maasmechelen.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage II. De toelichtingsfiche

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' in Maasmechelen.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlage III. Het plan-MER

Gezien om gevoegd te worden bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2024 houdende de definitieve aanduiding van het watergevoelig openruimtegebied 'Park Mechelen-aan-de-Maas' in Maasmechelen.

Brussel, 19 juli 2024

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving,
Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR